

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výukový materiál pro předmět

Matematika 1. ročník

Reg. č. projektu:	CZ.1.07/1.1.10/01.0007
Název projektu:	Tvorba výukových materiálů pro žáky podle ŠVP
Název příjemce:	Obchodní akademie, České Budějovice, Husova 1
Klíčová aktivita:	Využití ICT ve výuce matematiky
Použitá literatura:	Seznam použité literatury je uveden v souboru MAT_1_Literatura.

Lineární funkce – základní pojmy

Lineární funkce je každá funkce určená předpisem $y = ax + b$.

$a, b \dots$ koeficienty lineární funkce, $a \in \mathbb{R}, b \in \mathbb{R}$

a – koeficient lineárního členu

b – absolutní člen

Grafem lineární funkce je **přímka** nebo **její část** (úsečka, polopřímka – závisí na oboru proměnné x)

Definičním oborem lin. fce je množina $\mathbb{R}$ (nebo obor proměnné).

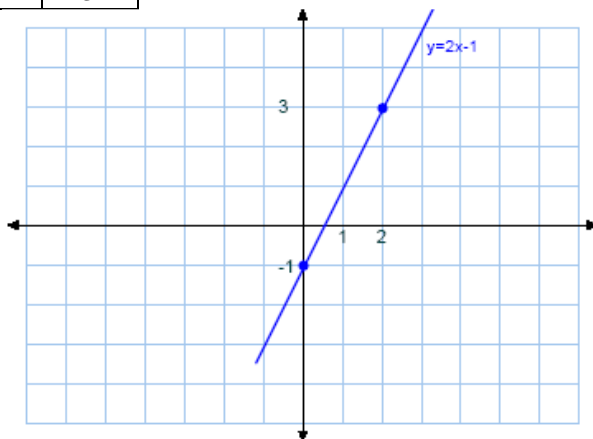
Oborem funkčních hodnot je obecně množina $\mathbb{R}$.

Příklad 1: Sestrojte graf lineární funkce $f: y = 2x - 1$ a určete její vlastnosti.

Řešení:

K zakreslení grafu funkce stačí najít dva body, kterými graf prochází a tyto body spojit přímkou.

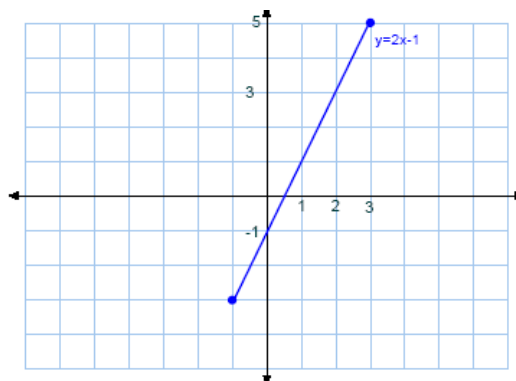
x	0	2
$f(x)$	-1	3

Vlastnosti funkce: $D(f) = \mathbb{R}$, $H(f) = \mathbb{R}$, funkce je prostá, rostoucí, neomezená

Příklad 2: Jak by se změnilo řešení, kdybychom zadali obor proměnné $x \in \langle -1, 3 \rangle$?

x	-1	3
$f(x)$	-3	5

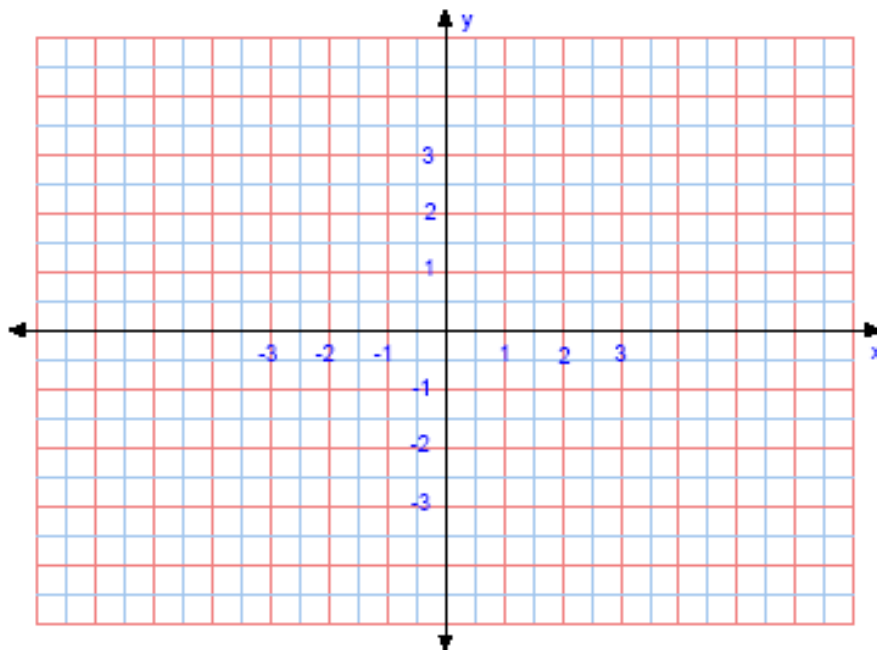

$D(f) = \langle -1, 3 \rangle$, $H(f) = \langle -3, 5 \rangle$, funkce je prostá, rostoucí, omezená, grafem je pouze úsečka

Příklad 3: Vyušetřete vliv koeficientu a na vlastnosti lineární funkce.

Návod: Do jedné soustavy souřadné zakreslete grafy funkcí:

$$\begin{aligned}f_1 &: y = 2x - 2 \\f_2 &: y = \frac{1}{2}x + 1 \\f_3 &: y = x + 3 \\f_4 &: y = -2x + 1 \\f_5 &: y = -x - 2\end{aligned}$$

Výsledek:

Je-li $a > 0$, je lineární funkce rostoucí.

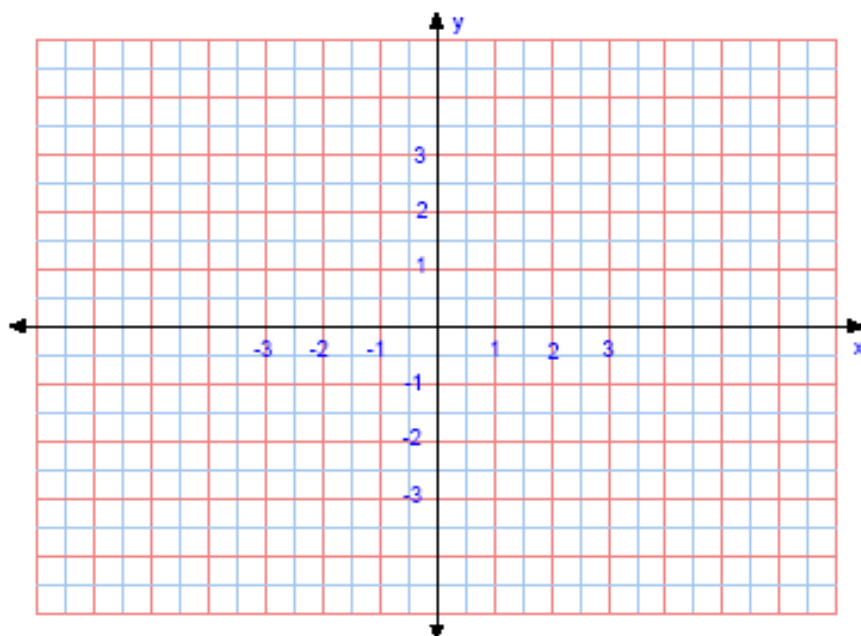
Je-li $a < 0$, je lineární funkce klesající.

Číslo a nazýváme **směrnicí přímky**.

Příklad 4: Co je zajímavého na grafech lineárních funkcí, které mají stejnou směrnici?

Jaký vliv má na graf lin. fce koeficient b ? (použijte např. předpisy:

$$y = 2x + 2, \quad y = 2x - 1, \quad y = 2x, \quad y = 2x - \frac{5}{2} \text{ nebo si vytvořte vlastní})$$

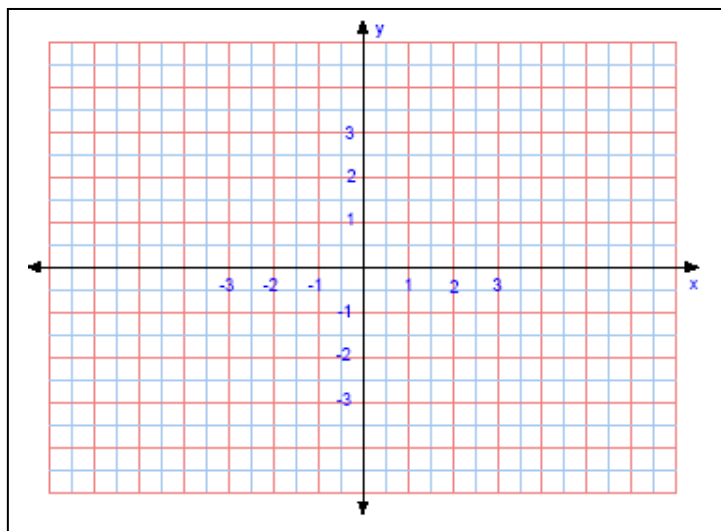
Příklad 5: Zvláštní případy lineární funkce – do soustavy souřadné zakreslete graf funkce $y = ax + b$ (za a , b volte vhodné hodnoty)

a) když $a = 0$ $y =$

b) když $b = 0$ $y =$

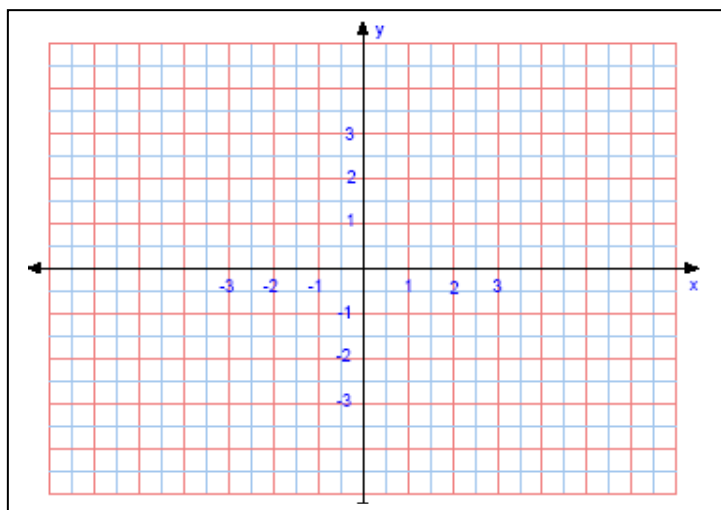
Funkce pojmenujte: a) ..... b) .....

a)

x		
y		

b)

x		
y		

Seznam použité literatury pro pracovní listy z matematiky pro 1. ročník

1. František Běloun: Sbírka úloh z matematiky pro základní školy, SPN Praha 1988, 14-534- 86
2. Josef Trejbal: Sbírka zajímavých úloh z matematiky, Prometheus 1996, ISBN 80-7196-084-5
3. Radim Slouka a kol.: Sbírka příkladů z matematiky pro žáky 5.-9. tříd ZŠ, Nakladatelství a vydavatelství FIN 1994, ISBN 80- 85572-55-9
4. Milan Žůrek: Sbírka příkladů z matematiky pro žáky 5.-9. tříd ZŠ 2, Nakladatelství a vydavatelství FIN 1994, ISBN 80- 85572-69-9
5. Bohuslav Eichler a kol.: Hospodářské výpočty pro 1. ročník obchodních akademií a obchodních škol, SPN Praha 1990, ISBN 80-04-25824-7
6. František Jirásek a kol.: Sbírka úloh z matematiky pro SOŠ a studijní obory SOU 1. část, SPN Praha 1986, ISBN 80-04-24895-0
7. Frýzek, Müllerová: : Sbírka úloh z matematiky pro bystré hlavy, Fortuna, Praha 1992, ISBN 80-85298-51-1
8. Jindra Petáková: Matematika – příprava k maturitě a přijímacím zkouškám na vysoké školy, Prometheus 2003, ISBN 80-7196-099-3
9. Petr Benda a kol.: Sbírka maturitních úloh z matematiky, SPN Praha 1971, 14-291-74
10. František Janeček: Sbírka úloh z matematiky pro střední školy, Prometheus, 1997, ISBN 80-7196-076-4
11. Josef Polák: Středoškolská matematika v úlohách I, Prometheus, 1996, ISBN 80-7196-021-7